

Таким чином, біотопічне різноманіття дна колишнього Каховського водосховища станом на травень 2024 року становить 13 типів, з яких 10 типів четвертого рівня ієрархії з Національного каталогу біотопів, три типу, які не мають аналогів в існуючій класифікації біотопів України і два типи, які охороняються Резолюцією 4 Бернської конвенції.

Мойсієнко Іван^{1, 2, 3}, Дідух Яків⁴, Куземко Анна^{3, 4}, Полянська Катерина⁵, Скобель Надія^{1, 6}, Кравченко Олена⁵, Ходосовцева Юлія², Скорик Сергій², Ходосовцев Олександр^{1, 2, 3, 4}

¹ *Херсонський державний університет*

² *Національний природний парк «Кам'янська Січ»*

³ *Біосферний заповідник Асканія-Нова імені Ф.Е. Фальц-Фейна*

⁴ *Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України*

⁵ *МБО «Екологія. Право. Людина.»*

⁶ *Варшавський університет*

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ ТА ОКУПАЦІЇ НА ПРИБЕРЕЖНІ БІОТОПИ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА В НПП "КАМ'ЯНСЬКА СІЧ"

«Кам'янська Січ» – перший національний природний парк Херсонщини (далі – Парк), територія якого повністю звільнена (акваторія все ще знаходиться у сірій зоні). Після деокупації нами було здійснено вже шість експедиційних виїздів на територію Парку.

Через Національний природний парк «Кам'янська Січ» фронт прокотився двічі – навесні та восени 2022 року. Причому восени лінія фронту зупинилася тут більш ніж на місяць. У результаті війни природні комплекси Національного природного парку «Кам'янська Січ» зазнали дуже тяжких пошкоджень. На території парку нами були відмічені наступні види впливу:

- вирви від вибухів та пов'язаний з ним комплекс проблем – руйнування та пошкодження екосистем, забруднення природних комплексів тощо;
- майже тотальне мінування та щільне забруднення території вибуховими пристроями;
- будівництво фортифікацій – окопи, бліндажі, капоніри тощо;
- вирубування дерев;
- численні пожежі, спричинені воєнними діями;
- руйнування чи пошкодження природних екосистем у результаті проїзду важкої техніки;

- масштабне забруднення території твердими побутовими відходами, особливо у місцях тривалого перебування російських військових (місця проживання росіян зовні дуже схожі на стихійні сміттєзвалища);
- забруднення території та акваторії паливно-мастильними матеріалами;
- осушення прибережних екосистем унаслідок падіння рівня Каховського водосховища.

Перелічені впливи призводять до прямого знищення чи пошкодження, чи здійснюють опосередкований вплив на біорізноманіття парку, в тому числі і раритетного.

Зазнала також катастрофічного впливу інфраструктура парку – офіс зруйнований, а техніка та обладнання викрадені окупантами.

Частину з перелічених негативних впливів була ліквідована співробітниками національного природного парку «Кам'янська Січ», зокрема, ними вивезено сміття залишене росіянами, розміновано (спільно з ДСНС) значна частина території парку, локалізовано та погашено десятки пожеж. Також співробітники парку ретельно документують усі злочини проти природи здійснені окупантами.

Вже після деокупації територія парку продовжує зазнавати впливу війни, так як знаходиться в зоні бойових дій. Російські окупанти постійно обстрілюють та бомбардують територію парку, що нерідко спричиняє пожежі, а також здійснюють дистанційне мінування його території.

Проведені нами дослідження показують що ще однією жертвою рашизму є природа.

Остапенко Павло ^{1,2}

¹*Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

²*Товариство дослідників України*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Виклики воєнного стану, окрім підтримки обороноздатності країни та відсічі агресора включають також питання управління територіями, які до цього виконувалися на місцях двома вертикалями влади: місцевими державними адміністраціями та місцевим самоврядуванням.

Очевидно, що під час правового режиму воєнного стану функції та повноваження місцевих державних адміністрацій, а також місцевого самоврядування будуть змінені – місцевим державним адміністраціями надається більше повноважень, а в органів місцевого самоврядування їх стає менше. Законодавча база цього процесу передбачена в ст. 4 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», де в ч. 1. зазначено: «для управління територіями в умовах правового режиму воєнного забезпечення дії Конституції та законів України, забезпечення разом із військовим